

Misschien volgende keer

Misschien volgende keer

J. W. Jansen

Andere titels van J. W. Jansen zijn:

AANGENAAM GEVOELLOOS (2013)

VALLEN EN HELPEN OPSTAAN (2016)

J. W. Jansen / Misschien volgende keer

1^e druk

Amsterdam, 2018

Coverontwerp: J. W. Jansen

ISBN: 9789463679077

© J. W. Jansen

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en / of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Proloog

Vanochtend om acht uur werd ik uit de gesloten inrichting van het Huis van Bewaring gehaald om naar de rechtszaal te worden gebracht. Het kwam niet als een schok. Deze dag was al enige tijd geleden aangekondigd en daarbij had ik in het verleden al twee keer eerder dezelfde procedure doorlopen.

De zes bewakers die mij geketend naar de rechtszaal brengen zijn vriendelijk. Een van hen houdt een paraplu boven mijn hoofd om de stevig neerdalende regen tegen te gaan terwijl we van de terreinwagen naar de ingang van het Paleis van Justitie lopen. Triest weer voor een trieste dag. Voor de deur onder een klein afdakje biedt de ogenschijnlijke leider van de bewakers mij een sigaret aan, dat had ik de voorgaande twee keren nog niet meegemaakt. Ik bedank, maar weiger. Drie bewakers gaan naar binnen, dan ik, en na mij de andere drie bewakers. In de hal nemen we plaats op twee stenen banken in een verder troosteloos vertrek dat geen moeite doet om menselijkheid te veinzen.

Daar zit ik dan. Over precies een half uur zal de officier van justitie mij opnieuw beschuldigen van poging tot zelfdoding. Al twee keer eerder ben ik schuldig bevonden voor het doen van een zelfmoordpoging en veroordeeld tot vele uren vreugdevolle heropvoedingsbehandelingen die van mij een levensgenieter moesten maken. Niet echt gelukt dus. Achter mij hoor ik een

deur open en dicht gaan. Het is de aan mij toegewezen advocaat die mij nog voor het proces begint komt opzoeken.

‘Ze hebben een sterke zaak tegen u heer Jim Jozef. U bent al twee keer eerder veroordeeld voor hetzelfde vergrijp en in de wet staat duidelijk omschreven welke straf opgelegd moet worden als de verdachte voor de derde maal schuldig wordt bevonden.’

Ik geef de advocaat een hand en bedank hem voor zijn komst. Je weet dat je kansloos bent als een advocaat het heeft over ‘u’ en niet over ‘wij’. De overwinning deel je met je teamgenoten, maar verliezen is vooral een individuele sport.

Een gerechtsdienaar opent de deur en verzoekt ons om binnen te treden. Omringd door bewakers en met de gerechtsdienaar voorop loop ik tussen de grote openslaande deuren de imposante, maar verder kille rechtszaal binnen. De twaalf koppige jury die mij straks schuldig zullen bevinden is al aanwezig. Als ik geketend achter het beklaagdenbankje plaatsneem maant de gerechtsdienaar ons allen om te staan.

‘Heren aanwezigen, het Hof.’

Rechts gaat een deur open en verschijnen achter elkaar vijf mannen, de rechter gevolgd door vier officieren van justitie. De rechter staat stil voor de middelste stoel en de officieren van Justitie stellen zich links en rechts van hem op. Er heerst een indrukwekkende stilte in de zaal, iedereen staat en wacht tot het Hof plaatsneemt. Het lijkt een eeuwigheid te duren, maar uiteindelijk knikt de rechter naar links en naar rechts, waarna alle leden van het Hof gelijktijdig gaan zitten.

De rechter probeert neutraal mijn kant uit te kijken, maar ik zie de teleurstelling in zijn ogen. Waarschijnlijk omdat ik mijn belofte, om geen einde meer aan mijn leven probeer te maken, opnieuw niet ben nagekomen. Toch zal hij voor de derde keer volkomen onpartijdig de debatten leiden om ervoor te zorgen dat de aanwezige juryleden zo weloverwogen kunnen beoordelen of ik schuldig of onschuldig ben. Dat hij wel bepaald welke straf ik opgelegd krijg kan ik hem nauwelijks kwalijk nemen, want hij is niet verantwoordelijk voor de strafrechtelijke tik, hij deelt hem alleen uit.

De openbare aanklager heet Friedrichs, een gevreesde tegenstander bij zowel de advocaten als de beschuldigen in de beklagdenbank. De man met het ravenzwarte haar en lijkbleke gelaat is de hofleverancier van alle gevangenen op het Continent. Hij vertegenwoordigt de wet en hij zal er binnen het kader van het recht alles aan doen om de jury te overtuigen van mijn schuld, en hij doet dat met een hele enge grijns op zijn gezicht.

Friedrichs zit op een paar meter afstand van mij met rechts van hem de leden van de jury. Zijn stoel staat net wat meer naar achteren, zodat ik over mijn schouder moet kijken om hem te kunnen zien. Iedere keer neem ik mijzelf voor om stuurs voor mij uit te blijven kijken, maar net als de voorgaande twee keren lukt dit opnieuw niet. Friedrichs is als een haai die steeds dichterbij komt. Je kan niet anders dan kijken om te zien of hij zijn bek al heeft geopend om je te verscheuren.

De klok slaat tien keer, mijn proces begint. De rechter neemt de eed af bij de twaalf juryleden, zodat zij de juridische volmacht krijgen om naar eer en geweten over mijn lot te oordelen. Alle juryleden beloven plechtig dit te zullen doen. Naast mij hoor ik de stoel van Friedrichs als nagels over een schoolbord naar achteren schuiven.

‘Dan nu het woord aan de openbaar aanklager.’

Friedrichs springt handenwrijvend uit zijn stoel en loopt op de leden van de jury af. ‘Heren van de jury, mijn naam is Friedrichs en sta mij toe mijzelf aan u voor te stellen. Ik ben de openbare aanklager en mijn taak is jullie te voorzien van alle informatie betreffende de poging tot zelfdoding van de beklaagde, de heer Jim Jozef.’ Hij wijst met een priemende vinger mijn kant uit en lacht minzaam. Vervolgens draait hij zich weer om naar de jury en verandert hij zijn houding naar die van ideale schoonzoon. ‘Heren van de jury, wij zijn allemaal harde werkers, staan ’s ochtends vroeg op en werken meer dan veertien uur per dag om ons gezin te onderhouden. Klagen wij hierover?’ Friedrichs kijkt de jury aan. ‘Misschien af en toe,’ zegt hij glimlachend.

Ik zie hier en daar wat juryleden glimlachen, terwijl bij mij de haren steeds meer als een punkrocker met een jaar lang gratis haarlak overeind gaan staan.

‘Wat we voor werk ook moeten doen, leuk of minder leuk, het neemt niet weg dat we moeten werken om te overleven,’ gaat Friedrichs verder. ‘Iedereen maakt in zijn leven wel eens een periode mee dat hij nog maar net het hoofd boven

water kan houden en misschien zelfs wel een paar keer kopje onder is geweest. Waar ik naar toe wil beste heren van de jury. Hebben jullie toen opgegeven?’

Friedrichs is nog maar net begonnen aan zijn betoog, maar hij heeft de jury al voor zich gewonnen. Dat is precies de reden waarom hij gevreesd wordt door zijn tegenstanders, want hij geeft zijn prooi nooit de kans om te ontsnappen of deze nou schuldig of onschuldig is.

‘De verdachte, de heer Jim Jozef,’ gaat Friedrichs verder. ‘Heeft het wel opgegeven. Al drie keer heeft hij geprobeerd zichzelf van het leven te beroven, maar dankzij de hardwerkende medische staf van het Centraal Academica is de heer Jim Jozef keer op keer hersteld naar de blakende gezondheid die voor u zit. Kijk nou eens goed naar hem, die prachtige blonde haren, die blauwe ogen die iedereen voor zich kunnen winnen en dan dat sportieve lichaam keurig in pak gestoken.’

Alle leden van de jury kijken mijn kant uit. Stuk voor stuk zien zij er uit als respectabele mannen met hun speciaal voor deze dag geknipte haren en gladgeschoren gezichten, maar de kleren die zij dragen verraden dat zij afkomstig zijn uit de lagere regionen van de samenleving. In de hoek zit een man die neerbuigend mijn kant uit kijkt. Hij moet continu zijn adem inhouden anders scheurt hij uit zijn te kleine jasje dat waarschijnlijk op zijn bruiloft nog als gegoten zat, maar nu, zo’n 20 kilo verder niet meer. Zijn buurman kijkt echter alsof hij enorme medelijden met mij heeft. Hij houdt zijn hoofd schuin en af en toe veegt hij met een zakdoek met het logo van een

datingsite erop een traan uit zijn ooghoek. Ik weet niet wat ik erger vind. Ik wil mijn hoofd wegdraaien van de jury, maar tijdens het draaien valt mijn oog op een jurylid met enorme schoenen aan. Het is best een klein mannetje, maar die schoenen, die kun je gebruiken als kano. Dat mannetje moet drie stappen zetten voor een schoen in beweging komt, maar misschien doet hij wel de clownsopleiding, dat kan ook. Het jurylid ziet dat ik naar zijn gigantische schoenen aan het staren ben en lacht als hij speels met zijn hak op de grond tikt.

Het is duidelijk, de mannen die over mijn lot zullen oordelen zijn doodnormale, hardwerkende mensen die niets zullen begrijpen van het leven waar ik aan lijd. Het is als een koe die moet oordelen of de slager lijdt als deze de broer van de koe in stukken snijdt.

Friedrichs gaat verder. Stap één, het achter zich krijgen van de jury, is volbracht. Nu gaat hij over op stap twee, het creëren van een gemeenschappelijke vijand waar met de beste wil van de wereld geen van de juryleden zich mee zou kunnen vereenzelvigen.

‘Heren van de jury, ik kan mij voorstellen dat u medeleven kunt opbrengen voor iemand wiens leven zo ondraaglijk is geworden dat de dood als enige oplossing gezien wordt. Zo wil ik u het verhaal vertellen van de heer Hendriks en zijn gezin. De heer Hendriks besloot op een warme zondagmiddag samen met zijn vrouw Agnes en zijn drie kinderen Kay, Kevin en Kara naar het publiekszwembad te gaan. Het noodlot sloeg toe en Agnes, Kay, Kevin en Kara overleden

voor zij het zwembad bereikten. De arme heer Hendriks overleefde het ongeluk, maar zou voor altijd afhankelijk zijn van zorg. Hij heeft het maanden geprobeerd, maar zijn geest was gebroken. Een leven zonder zijn gezin was voor hem ondenkbaar en hij wilde niets liever dan met hen herenigd worden. Wie zijn wij dan om de heer Hendriks zijn enige doel in het leven te ontzeggen en hem bewust zijn hele leven lang te laten lijden?’

De rechter slaat met zijn hamer en de hele zaal kijkt verschrikt om en houdt zijn adem in. ‘Beste heer Friedrichs,’ zegt de rechter. ‘Ik stop u hier, want we hebben niet de hele dag de tijd. Dus, kom tot de kern van de aanklacht, want er staan vandaag nog meer zaken op de rollen.

‘Mijn excuses excellentie,’ zegt Friedrichs ogenschijnlijk oprecht. ‘Ook mijn excuses aan de heren van de jury. Zoals jullie gemerkt zullen hebben gaat deze zaak mij ernstig aan het hart, want kijk hem daar zitten. Een prachtige jonge kerel in de bloei van zijn leven. Dus, heren van de jury, vinden jullie dat de heer Jim Jozef lijdt? Dat het gerechtvaardigd is dat hij voor de derde keer geprobeerd heeft om een einde aan zijn leven te maken?’

De jury heeft niet veel tijd nodig om over mijn lot te beslissen. Nog binnen het kwartier nadat Friedrichs zijn betoog heeft beëindigt komen zij unaniem tot de beslissing dat ik voor de derde keer geprobeerd heb om een einde aan mijn leven te maken.

‘Beklaagde sta op.’ De rechter staat op het punt het vonnis uit te spreken.

Ik kom overeind. Er heerst een totale stilte in de zaal. Iedereen weet wat er te gebeuren staat, maar toch houden alle aanwezigen de adem in.

‘Beklaagde, de jury heeft u unaniem schuldig bevonden aan poging tot zelfdoding. Daar dit de derde keer is rest mij niets anders dan u te veroordelen tot een minimale levensduur van 85 jaar met een actieve deelname aan het collectieve heropvoedingsprogramma op het eiland Infinus III. Daar zullen de medische staf en de bewakers er voor zorgen dat u in goede gezondheid blijft om uw straf uit te zitten.’

Ik vertrek geen spier bij het uitspreken van mijn vonnis, waarom zou ik, ik wist van te voren al wat er stond te gebeuren. Toch voel ik wel de behoefte om alle aanwezigen in de rechtszaal wat te vertellen. Mijn eigen slotakkoord, zo u wilt, dat jammer genoeg geen slot voor mij betekend. ‘Mijn heer de rechter en alle aanwezigen, inderdaad heb ik nog iets te zeggen en wel dat ik het niet eens ben met uw vonnis. Iemand te dwingen om te blijven leven is werkelijk waar een zwaardere straf dan iemand ter dood veroordelen, want de uitkomst blijft hetzelfde, maar in mijn geval word ik eerst vijftig jaar lang gemarteld om in leven te blijven tot de dood komt. Als jullie mij gewoon hadden laten sterven op de momenten dat ik daar voor gekozen had dan was ik, in tegenstelling tot de komende vijftig jaar, niemand tot last geweest.’

De leden van de jury zwijgen en bewegen ongemakkelijk in hun stoel. Ze willen naar huis, dat zie ik aan ze. Friedrichs zit

op zijn stoel en glimlacht. Hij heeft gewonnen en dat is het enige dat telt voor zo iemand.

‘Bewaker,’ zegt de rechter, ‘neem de veroordeelde mee.’

De bewaker legt zijn hand op mijn rug en begeleid mij de rechtszaal uit. De ketenen voelen nog zwaarder dan eerst en ze snijden in mijn huid als duizenden messen. We lopen terug door de troosteloze hal waar een doodse stilte hangt. Geen van de zes bewakers zegt wat. Via dezelfde weg als we gekomen zijn lopen we naar de gevangeniswagen die mij terug naar het Huis van Bewaring zal brengen. Voor ik naar binnenstap vraag ik aan de bewaker die mij eerder een sigaret aanbood of ik deze nu wel mag hebben, maar hij schudt zijn hoofd. God verhoedde dat ik door die ene sigaret longkanker zal krijgen.

Hoofdstuk 1

Twee uur na mijn veroordeling tot een minimale levensduur van vijfentachtig jaar leveren zes bewakers mij af bij het Huis van Bewaring. De hoofdbewaker zet op drie verschillende papieren zijn handtekening om de verantwoordelijkheid terug over te dragen aan de cipier. De bewakers lijken opgelucht, alsof ze net de gevaarlijkste seriemoordenaar ooit afgeleverd hebben, en vertrekken zonder een woord te zeggen, alleen de hoofdbewaker schudt mijn nog geboeide handen. Tenminste nog iemand die een redelijke opvoeding genoten heeft.

‘Wat hebben ze je aangesmeerd?’ vraagt de cipier.

‘Ik moet minimaal tot mijn vijfentachtigste verjaardag op deze verschrikkelijke aardkloot vertoeven.’

‘Echt?’ De cipier kijkt me vol ongeloof aan, maar ziet aan mijn gezicht dat het allesbehalve een slechte grap is. ‘De klootzakken! Ze zijn krankzinnig geworden.’

Het is een goede vent, de cipier. Iedere keer als ik naar het Huis van Bewaring gestuurd werd was hij daar om mij op te vangen en zorgde hij voor wat menselijkheid in dit vreselijke oord. Hij begrijpt heel goed wat er zich allemaal voor duisters in mijn hoofd kan afspelen, misschien wel te goed, maar ik heb hem nooit durven vragen hoe dat komt.

Respectvol neemt de cipier mijn handboeien af en vergezeld mij naar mijn speciaal ingerichte anti-levensbeëindigende cel waar alles zacht is en nergens een plekje om rustig te hangen.

‘Hou je taai,’ zegt hij terwijl hij de deur achter mij op slot draait.

Wees gerust vriend, denk ik in alle eenzaamheid, vijftig jaar is een lange tijd om iemand vierentwintig uur per dag in de gaten te houden. Er wordt op mijn celdeur geklopt.

‘Kunt u later terugkomen? De kamer is nog schoon en ik heb vijftig jaar de tijd, dus geen haast.’

De celdeur gaat open. Was ik toch vergeten dat ik niet in een vijfsterren hotel zat en totaal geen zeggenschap meer heb over wie er naar binnen mag.

‘Wat kan ik voor u doen?’ vraag ik dan maar om de schijn op te houden dat ik nog iets te vertellen heb in dit leven.

Een man in een witte jas antwoordt: ‘Het is lunchtijd.’ En hij duwt een soort tandartsstoel mijn cel binnen. ‘Als u in deze stoel gaat zitten dan krijgt u eten.’

Aangezien ik eerst op de grond moest eten lijkt een stoel mij een hele verbetering dus ik neem nietsvermoedend plaats. Domme zet. ‘Wat is dit?’ schreeuw ik de man in de witte jas toe. ‘Waarom kan ik me niet meer bewegen?’

‘Hebben zij u niet op de hoogte gebracht?’

‘Wie zijn in vredesnaam ZIJ?’

‘Het spijt mij ontzettend, heer Jim Jozef, maar nu u veroordeeld bent tot een minimale levensduur van vijfentachtig jaar is het onze taak om uw zo gezond mogelijk te houden. In het

verleden zijn er behoorlijk wat incidenten geweest bij uw veroordeelde voorgangers met betrekking tot het eten. Daarom is van hogerhand besloten om het eten volledig uit handen te nemen door de veroordeelde in deze stoel te laten plaatsnemen, zodat wij de speciaal door onze medische staf geprepareerde maaltijdshake vier keer per dag kunnen toedienen. Nogmaals, het spijt mij dat u dit niet verteld is.’

‘Wat zijn dit voor martelpraktijken? Ik hou lekker mijn mond dicht. Steek die shake er maar ergens bij jezelf in. Ergens diep en vochtig zoals in het regenwoud.’

‘Het mooie van deze stoel is,’ zegt de man in de witte jas terwijl hij op een rode knop drukt, waardoor ik niet meer in staat ben om mijn keurig gearticuleerde verwensingen kenbaar te maken, ‘is dat uw medewerking niet nodig is. Als ik op deze knop druk dan komt er uit de hoofdsteen een sonde die zich via uw neus een weg baant naar de maag, zodat de mix van koolhydraten, eiwitten, vitaminen en mineralen zonder omwegen gelijk op plaats van bestemming komen. De mond wordt zo volledig overgeslagen, heel ingenieus eigenlijk. Sinds we deze techniek gebruiken is het aantal moedwillige verslikkingen en gebeten bewakers drastisch verlaagd.’

Ik wil wat zeggen, maar er is geen spier in mijn lichaam die nog werkt. Ik zit opgesloten in mijn lichaam en wil schreeuwen zo hard als ik kan, maar het geluid reikt niet verder dan mijn binnenste. De sonde dringt mijn neus binnen en baant zich via mijn slokdarm een weg naar mijn maag.

‘De eerste keer is altijd wennen heer Jim Jozef,’ zegt de man in de witte jas terwijl hij de tranen die over mijn wangen lopen wegveegt. ‘De sonde zit nu in de maag en de voeding loopt binnen 5 minuten in.’

Een eeuwigheid, zo lang duren 300 seconden, als je hangend aan touwtjes afhankelijk bent van de grillen van de poppenspeler. Nadat de angst na 100 seconden wegebt gebruik ik de resterende 200 seconden om manieren te bedenken om de sonde door het oog van de man te drukken. Daar zou ik wel enigszins van opknappen.

‘Zo heer Jim Jozef, de voeding zit in uw maag, hopelijk heeft het gesmaakt.’

Als ik merk dat ik wat gevoel in mijn lichaam begin te krijgen twijfel ik geen moment en spring uit de stoel en reik met mijn handen naar de keel van de man. Althans dat probeer ik, want in gedachten druk ik het leven uit de man, maar in realiteit lig ik op mijn rug op de grond en bewegen mijn armen en benen alsof ze een sneeuwengel willen maken.

‘Als u niet zo ongeduldig was, heer Jozef, dan had ik u kunnen vertellen dat er tevens een zeer lichte dosering atracurium toegevoegd is aan de voeding. Dankzij deze spierverslapper kunt u net als in de stoel geen gebruik maken van uw spieren. Dit geeft de bewakers de gelegenheid om veilig en zonder allerlei dreigementen en vreselijke ziektes naar het hoofd geslingerd te krijgen de kamer te kunnen verlaten. Zij moeten ten slotte ook hun werk leuk blijven vinden.’

Ik probeer inderdaad om een verschrikkelijk dreigement te uiten, maar er komt alleen wat onsamenhangend gebrabbel en een overdaad aan speeksel uit mijn mond.

‘Over tien minuten is de atracurium uitgewerkt en bent u als vanouds. Iedere dag komen wij stipt om 7:00, 12:00, 17:00 en om 22:00 uur om u te voeden. Graag zouden wij zien dat u steeds rustig in de stoel gaat zitten als wij deze naar binnen brengen. Als dit niet mogelijk is dan kunnen wij een microchip in uw lichaam plaatsen dat er voor zorgt dat wij u vooraf een spierverslapper kunnen toedienen. De keus is aan u, maar u zult vier keer per dag gevoed worden. Tot straks, om vijf uur dan praten we verder.’

Als ik weer wat bewuste en gecontroleerde bewegingen kan maken is het alsof er een kernbom in mijn hoofd ontploft. Vijftig jaar lang vier keer per dag in die stoel. Ik word helemaal gek. Wat moet ik in vredesnaam doen? Ik kan in hoger beroep gaan, maar wat schiet ik daar mee op? Om hier tot mijn 65^e verjaardag aan vast te zitten in plaats van tot mijn 85^e? Dit leven is nog geen dag vol te houden. Ik wil dood, nu, maar als ik mijzelf hier van kant maak en de bewakers vinden mij dan stoppen ze me in de oven om slechte publiciteit te voorkomen en dan zal zij het nooit te weten komen. Nee, zij moet weten dat ik dood ben, dat ben ik haar verschuldigd. Ik moet ontsnappen.

In de middag mag ik altijd naar buiten om te luchten. Dit keer krijg ik een dwangbuis om en blijven twee bewakers op korte afstand mij in de gaten houden om te voorkomen dat ik mijzelf

wat aan zal doen. Zo gekleed in een dwangbuis en vergezeld door twee toegewezen bewakers zou je denken dat de andere gevangenen mij enorm interessant zouden vinden, maar niets is minder waar. Nog voor ik één voet in de openlucht heb gezet word ik al overspoeld met luide smeekbeden en ander gejammer. Hoe dichter ik bij hen kom hoe zieliger zij zichzelf vinden en het valt niet mee om er achter te komen welke veroordeelden net als ik naar Infinus III verscheept zullen worden om zo potentiële vluchtmakers te zoeken, want de gedachte om alleen van het eiland te vluchten en de oceaan over te steken zie ik niet zo zitten. Helaas voor mij lijkt iedereen alleen maar op zoek te zijn naar geruststellende woorden en niet op zoek naar manieren om dit alles te ontvluchten. Na de zoveelste innige omhelzing en rivier van tranen stop ik er mee.

‘Wie moet er net als mij naar Infinus III?’ vraag ik aan een van de bewakers die mij in de gaten moeten houden.

‘Zij die het hardst jammeren, wachten nog op hun veroordeling. Zij huilen, omdat zij nog hoop hebben. De schreeuwers en agressievelingen zijn veroordeeld en worden verscheept naar de taakstrafeilanden waar ze keihard aan het werk gezet worden, zodat ze het voortaan wel uit hun hoofd laten om een strafbaar feit te plegen.’

‘En zij die naar Infinus III gaan?’ vraag ik.

‘Die staren wezenloos voor zich uit en zeggen geen woord. Zodra die het vonnis horen staat alles in het teken van afscheid. Afscheid van familie, vrienden, maar vooral van